

STRADASFALTI

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)
zo 14. septembra 2006 *

Vo veci C-228/05,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Commissione tributaria di primo grado di Trento (Taliansko) z 21. marca 2005 a doručený Súdnemu dvoru 24. mája 2005, ktorý súvisí s konaním:

Stradasfalti Srl

proti

Agenzia delle Entrate — Ufficio di Trento,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia J. Malenovský, J.-P. Puissochet (spravodajca), A. Borg Barthet a U. Löhmus,

* Jazyk konania: taliančina.

generálna advokátka: E. Sharpston,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. apríla 2006,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Stradasfalti Srl, v zastúpení: B. Santacroce, avvocato,
- talianska vláda, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci G. De Bellis, avvocato dello Stato,
- Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A. Aresu a M. Afonso, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 22. júna 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 17 ods. 7 šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov

členských štátov týkajúcich sa daní z obratu — spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23, ďalej len „šiesta smernica“).

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným Stradasfalti Srl (ďalej len „Stradasfalti“) a Agenzia delle Entrate — Ufficio di Trento, ktorého predmetom je náhrada dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), ktorú Stradasfalti podľa svojho tvrdenia zaplatila bez právneho dôvodu v priebehu rokov 2000 až 2004 z kúpy, používania a údržby osobných vozidiel, ktoré nie sú predmetom jej vlastnej činnosti.

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

- 3 Článok 17 šiestej smernice s názvom „Vznik a rozsah práva na odpočet“ vo svojom odseku 2 písm. a) stanovuje, že „pokiaľ sa tovary a služby používajú na účely jeho zdaniteľných plnení, daňovník [platiteľ dane — *neoficiálny preklad*] má právo odpočítať nasledovné položky z dane, ktorú má zaplatiť... daň z pridanej hodnoty splatnú alebo zaplatenú za tovary alebo služby, ktoré mu dodal alebo má dodať iný daňovník [platiteľ dane — *neoficiálny preklad*]“.
- 4 Článok 17 ods. 6 šiestej smernice stanovuje:

„Najneskôr do uplynutia 4 rokov od dátumu, kedy táto smernica nadobudla platnosť, Rada v úzkej spolupráci s a podľa návrhu Komisie [Rada na návrh Komisie

jednomyseľne — *neoficiálny preklad*] rozhodne, aké výdavky nespĺňajú podmienky pre odpočet dane z pridanej hodnoty. Daň z pridanej hodnoty sa nikdy neodratuje z výdavkov, ktoré nepatria jednoznačne do podnikateľských výdavkov ako napr. luxusné výrobky a služby, zábava a pod.

Pokiaľ hore uvedené pravidlo nenadobudne platnosť, členské štáty si môžu ponechať všetky výnimky, ktoré umožňujú ich národné zákony aj po vstupe tejto smernice do platnosti.“

5 Podľa článku 17 ods. 7 šiestej smernice:

„Na základe konzultácií podľa článku 29, môže každý členský štát, z cyklických ekonomických dôvodov, úplne alebo čiastočne vylúčiť všetky alebo niektoré kapitálové tovary alebo iné tovary zo systému zníženia [odpočtov — *neoficiálny preklad*] dane. Kvôli zachovaniu identických konkurenčných podmienok môžu členské štáty namiesto odmietnutia oslobodenia od dane [odpočtu dane — *neoficiálny preklad*] zdaň tovary ním vyrobené, v danej krajine nakúpené alebo importované tak, aby daň neprevýšila hodnotu dane z pridanej hodnoty, ktorá by bola vyrubená pri akvizícii podobného tovaru.“

6 Článok 29 ods. 1 a 2 šiestej smernice stanovuje:

„1. Týmto sa ustanovuje Poradný výbor pre daň z pridanej hodnoty [ďalej len ‚výbor pre DPH‘], ďalej len ‚výbor‘.

2. Výbor bude zložený z predstaviteľov členských štátov a Komisie.

Predseda výboru bude predstaviteľom Komisie.

Služby sekretariátu pre výbor bude zabezpečovať Komisia.“

Vnútroštátna právna úprava

7 Príslušná vnútroštátna právna úprava sa nachádza v článku 19-bis ods. 1 dekrétu prezidenta republiky č. 633 z 26. októbra 1972 nazvanom „Vylúčenie alebo zníženie odpočtu pre niektoré tovary alebo služby“ (riadna príloha GURI č. 292 z 11. novembra 1972) v znení článku 3 legislatívneho dekrétu č. 313 z 2. septembra 1997 (riadna príloha GURI č. 219 z 27. decembra 1997).

8 Tento článok 19-bis ods. 1 stanovuje:

„Bez ohľadu na ustanovenia článku 19:

...

c) daň z kúpy alebo dovozu mopedov, motocyklov, osobných automobilov a motorových vozidiel, uvedených v článku 54 písm. a) a c) legislatívneho dekrétu č. 285 z 30. apríla 1992, neuvedených v tabuľke B prílohy a neurčených na verejnú dopravu, ktoré nie sú predmetom vlastnej činnosti podniku, a súčastí

a náhradných dielov, ako aj z poskytnutia služieb uvedených v článku 16 ods. 3 a plnění spojených s užívaním, úschovou, údržbou a opravami týchto tovarov, môžu odpočítať iba obchodní sprostredkovatelia alebo zástupcovia;

d) daň z kúpy alebo dovozu palív a mazív pre osobné automobily, motorové vozidlá, lietadlá, lode a výletné lode možno odpočítať, ak možno odpočítať daň z kúpy alebo dovozu týchto osobných automobilov, motorových vozidiel, lietadiel a lodí alebo z ich nadobudnutia na základe leasingovej zmluvy, zmluvy o nájme a podobnej zmluvy.“

9 Účinnosť tohto ustanovenia bola článkom 7 ods. 3 zákona č. 488 z 23. decembra 1999 (riadna príloha GURI č. 302 z 27. decembra 1999) obmedzená do 31. decembra 2000.

10 Článok 30 ods. 4 zákona č. 388 z 23. decembra 2000 (riadna príloha GURI č. 302 z 29. decembra 2000) následne predĺžil opatrenie a zmenil jeho pôsobnosť takto:

„Nemožnosť odpočítať daň z pridanej hodnoty z plnení, ktorých predmetom sú mopedy, motocykle, osobné automobily a motorové vozidlá uvedené v článku 19-bis-1 ods. 1 písm. c) dekrétu prezidenta republiky č. 633 z 26. októbra 1972, naposledy predĺžená článkom 7 ods. 3 zákona č. 488 z 23. decembra 1999 do 31. decembra 2000, sa znovu predlžuje do 31. decembra 2001; ak však ide o kúpu, dovoz a nadobudnutie týchto vozidiel na základe leasingovej zmluvy, zmluvy o nájme a podobnej zmluvy, nemožnosť odpočítať daň sa znižuje na 90 % príslušnej

sumy a v prípade vozidiel, ktoré nie sú poháňané spaľovacím motorom, na 50 % tejto sumy.“

- 11 Tento text zostal v účinnosti v dôsledku opatrení, ktoré každoročne predlžovali jeho účinnosť. Skončenie účinnosti tak bolo zmenené článkom 9 ods. 4 zákona č. 448 z 28. decembra 2001, potom článkom 2 ods. 13 zákona č. 289 z 27. decembra 2002, článkom 2 ods. 17 zákona č. 350 z 24. decembra 2003 a napokon článkom 1 ods. 503 zákona č. 311 z 30. decembra 2004, ktorý predĺžil jeho účinnosť do 31. decembra 2005.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 12 Stradasfalti je spoločnosť s ručením obmedzeným založená podľa talianskeho práva, ktorej sídlo sa nachádza v provincii Trente a ktorá vykonáva činnosť v odvetví cestných stavieb.
- 13 Táto spoločnosť vlastní podnikové vozidlá, ktoré nie sú predmetom jej vlastnej činnosti a pri ktorých kúpe, používaní, údržbe a zásobovaní palivom nemohla odpočítať DPH tak, ako to stanovuje talianska právna úprava.
- 14 Keďže sa Stradasfalti domnieva, že táto právna úprava je nezlučiteľná s ustanoveniami šiestej smernice o odpočítateľnosti DPH, 7. júla 2004 podala na Agenzia delle Entrate — Ufficio di Trento žiadosť o vrátenie približne 31 340 eur z dôvodu náhrady DPH zaplatenej bez právneho dôvodu v rokoch 2000 až 2004 z kúpy, používania a údržby svojich podnikových vozidiel a ich zásobovania palivom.

- 15 Agenzia delle Entrate — Ufficio di Trento zamietla túto žiadosť niekoľkými rozhodnutiami prijatými 15. júla 2004.
- 16 Dňa 22. novembra 2004 podala Stradasfalti na Commissione tributaria di primo grado di Trento žalobu smerujúcu k zrušeniu týchto rozhodnutí a náhrade DPH za uvedené obdobie.
- 17 V tomto kontexte Commissione tributaria di primo grado di Trento rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 17 ods. 7 prvá veta šiestej smernice... vzhľadom na odsek 2 toho istého článku vykladať v tom zmysle, že:

- a) tomuto článku odporuje, aby sa za „konzultáciu s výborom pre DPH“ podľa článku 29 uvedenej smernice považovalo samotné oznámenie členského štátu o prijatí takého ustanovenia vnútroštátnej právnej úpravy, aké je uvedené v súčasnom článku 19-bis ods. 1 písm. c) a d) dekrétu prezidenta republiky č. 633/72 a jeho postupných predĺženiach, ktoré

obmedzuje právo na odpočet DPH z používania a údržby tovarov uvedených v článku 17 ods. 2, iba na základe vzatia na vedomie výborom pre DPH;

b) tomu istému článku odporuje aj to, aby sa za opatrenie v jeho pôsobnosti považovalo akékoľvek obmedzenie práva na odpočet DPH z kúpy, používania a údržby tovarov uvedených v písmene a), ktoré bolo zavedené pred konzultáciou s výborom pre DPH a ponechané v účinnosti prostredníctvom mnohých legislatívnych predĺžení, ktoré nasledovali jedno za druhým bez prerušenia už viac ako 25 rokov;

c) môže Súdny dvor, v prípade kladnej odpovede na prvú otázku písm. b), uviesť kritériá umožňujúce určiť prípadné maximálne trvanie predĺžení vo vzťahu k cyklickým ekonomickým dôvodom, ktoré zohľadňuje článok 17 ods. 7 šiestej smernice, alebo môže upresniť, či má platiteľ dane v dôsledku nedodržania dočasného charakteru odchýliek (ktoré sa opakovali v čase) právo na odpočet?

2. V prípade, že nie sú splnené podmienky postupu predvídaného v článku 17 ods. 7, má sa článok 17 ods. 2 šiestej smernice vykladať v tom zmysle, že mu odporuje, aby vnútroštátne ustanovenie alebo administratívna prax, prijaté členským štátom po nadobudnutí účinnosti šiestej smernice (pre Taliansko 1. januára 1979), mohli objektívne a bez časového obmedzenia obmedziť odpočet DPH z kúpy, používania a údržby určitých motorových vozidiel?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke písm. a)

- 18 Vo svojej prvej otázke písm. a) sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 17 ods. 7 prvá veta šiestej smernice vykladať v tom zmysle, že mu odporuje, aby sa za „konzultáciu s výborom pre DPH“ podľa článku 29 tejto smernice považovalo oznámenie členského štátu o prijatí ustanovenia vnútroštátnej právnej úpravy, ktoré obmedzuje právo na odpočet DPH z používania a údržby tovarov uvedených v článku 17 ods. 2, pri ktorom sa výbor pre DPH obmedzí len na to, že takéto oznámenie vezme na vedomie.

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

- 19 Komisia tvrdí, že konzultácia s výborom pre DPH podľa článku 29 šiestej smernice je podstatnou procesnou podmienkou uplatnenia odchýliek pri DPH založených na cyklických ekonomických dôvodoch. Táto konzultácia musí umožňovať zástupcom členských štátov a Komisie spoločne preskúmať vnútroštátne opatrenia odchyľujúce sa od pravidla odpočítateľnosti DPH. Samotné oznámenie vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá bola prijatá alebo sa má prijať, výboru pre DPH nemožno z tohto hľadiska považovať za dostatočnú konzultáciu, práve tak ako ani skutočnosť, že tento výbor vzal na vedomie vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá mu bola oznámená.

- 20 Tento výklad článku 29 šiestej smernice potvrdzujú podľa Komisie rôzne jazykové verzie formulácie použitej v článku 17 ods. 7 tejto smernice. Súdny dvor už okrem toho v rozsudku z 8. januára 2002, *Metropol a Stadler* (C-409/99, Zb. s. I-81) rozhodol, že konzultácia s výborom pre DPH je predchádzajúcou podmienkou prijatia každého opatrenia založeného na článku 17 ods. 7.
- 21 Pokiaľ ide o opatrenie vo veci samej, talianska vláda sa obrátila na výbor pre DPH v roku 1980 a na stretnutí tohto výboru, ktoré sa konalo v ten istý rok, upresnila prostredníctvom svojho zástupcu obsah a rozsah opatrenia. Rovnako postupovala pri postupných predĺženiach opatrenia a konzultovala s výborom v rokoch 1990, 1995, 1996, 1999 a 2000.
- 22 Komisia uznáva, že konzultácia s výborom pre DPH prebehla po nadobudnutí účinnosti odchylného opatrenia a že môže vzniknúť otázka, či článok 17 ods. 7 šiestej smernice vyžaduje konzultáciu pred nadobudnutím účinnosti. Zdá sa však, že postup talianskych orgánov v tomto prípade rešpektuje výlučné práva výboru pre DPH a je v súlade s praxou ostatných členských štátov. Komisia sa v dôsledku toho spolieha pri riešení tejto otázky na múdrosť Súdneho dvora.
- 23 Talianska vláda tvrdí, že postupom v tomto prípade nedošlo k porušeniu povinnosti konzultácie s výborom pre DPH. Táto vláda mu totiž predložila výslovnú žiadosť, na

základe ktorej mohli služby Komisie vypracovať pracovný dokument skôr, ako bola tomuto výboru predložená dokumentácia. To, čo sudca považuje za „iba vzatie na vedomie“ je v skutočnosti rozhodnutie výboru pre DPH, ktorým sa končí konzultácia predvídaná v článku 17 ods. 7 šiestej smernice.

- 24 V každom prípade, a aj za predpokladu, že postup nebol dodržaný doslovne, talianska vláda tvrdí, že nebol porušený článok 17 ods. 7 šiestej smernice.
- 25 Stradasfalti najmä tvrdí, že článok 19-bis ods. 1 písm. c) a d) dekrétu prezidenta republiky č. 633 z 26. októbra 1972 v znení neskorších predpisov je v nezlučiteľný s ustanoveniami šiestej smernice, keďže odchýlka od práva na odpočet, ktorú zavádza, nepatrí do žiadnej z kategórií dovolených odchýliek predvídaných touto smernicou. Predmetné opatrenie je v rozpore s ustanoveniami článku 17 ods. 7 tejto smernice z dôvodu, že talianska vláda ho vopred nekonzultovala s výborom pre DPH, že cyklické ekonomické dôvody, ktoré by ako jediné mohli odôvodniť odchýlku od práva na odpočet DPH nikdy neexistovali a že predmetné opatrenie, ktoré zďaleka nie je dočasné, sa uplatňuje štrukturálne už viac ako 25 rokov.
- 26 Pokiaľ ide o prvú otázku písm. a), Stradasfalti tvrdí, že právna úprava Spoločenstva vyžaduje skutočnú zhodu vo výbore pre DPH, ktorá jediná môže umožniť kontrolovať, ako členské štáty využívajú možnosť odchýlky priznanú článkom 17 ods. 7 šiestej smernice. Tomuto ustanoveniu teda odporuje zavedenie odchýlky od práva na odpočet DPH iba na základe predchádzajúceho oznámenia ustanovenia vnútroštátnej právnej úpravy členského štátu, alebo iba na základe predchádzajúceho oznámenia zámeru členského štátu prijať toto ustanovenie, pri ktorom sa výbor pre DPH obmedzí na to, že tento zámer vezme na vedomie.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 27 Článok 17 ods. 7 šiestej smernice upravuje jeden z postupov povoľovania odchylných opatrení, ktoré obsahuje táto smernica tým, že členským štátom priznáva možnosť vylúčiť tovary zo systému odpočtov „na základe konzultácií podľa článku 29“.
- 28 Táto konzultácia umožňuje Komisii a ostatným členským štátom kontrolovať, ako členský štát využíva možnosť odchyliť sa od všeobecného systému odpočtov DPH, najmä overením, či príslušné vnútroštátne opatrenie spĺňa podmienku prijatia z cyklických ekonomických dôvodov.
- 29 Článok 17 ods. 7 šiestej smernice tak upravuje procesnú povinnosť, ktorú musia členské štáty splniť, aby mohli použiť odchylné pravidlo, ktoré stanovuje. Konzultácia s výborom pre DPH sa javí ako predchádzajúca podmienka prijatia každého opatrenia založeného na tomto ustanovení (pozri rozsudok *Metropol a Stadler*, už citovaný, body 61 až 63).
- 30 Povinnosť konzultovať s výborom pre DPH by nemala zmysel, ak by sa členské štáty obmedzili iba na oznámenie vnútroštátneho odchylného opatrenia, ktoré zamýšľajú prijať, tomuto výboru bez toho, aby k tomuto oznámeniu pripojili aspoň vysvetlenie týkajúce sa povahy a rozsahu opatrenia. Výbor pre DPH musí byť schopný riadne prerokovať opatrenie, ktoré mu bolo predložené. Procesná povinnosť predvídaná v článku 17 ods. 7 šiestej smernice preto predpokladá, že členské štáty informujú tento výbor o tom, že zamýšľajú prijať odchylné opatrenie a že mu poskytnú dostatočné informácie na to, aby mu umožnili toto opatrenie preskúmať s úplnou znalosťou veci.

- 31 Článok 17 ods. 7 šiestej smernice naproti tomu neupravuje žiadnu povinnosť, pokiaľ ide o výsledok konzultácie s výborom pre DPH a najmä od tohto výboru nevyžaduje, aby sa k vnútroštátnemu odchýlnému opatreniu vyjadril kladne alebo záporne. Nič teda nezakazuje výboru pre DPH, aby sa obmedzil na to, že vnútroštátne odchýlné opatrenie, ktoré mu je oznámené, vezme na vedomie.
- 32 Z tohto dôvodu je namieste odpovedať na prvú otázku písm. a) tak, že článok 17 ods. 7 prvá veta šiestej smernice ukladá členským štátom, aby na účel dodržania procesnej povinnosti konzultácie podľa článku 29 tej istej smernice informovali výbor pre DPH o tom, že zamýšľajú prijať vnútroštátne opatrenie odchyľujúce sa od všeobecného systému odpočtov DPH a poskytnú tomuto výboru dostatočné informácie na to, aby mu umožnili opatrenie preskúmať s úplnou znalosťou veci.

O prvej otázke písm. b) a prvej časti písm. c)

- 33 Svojou prvou otázkou písm. b) a prvou časťou písm. c) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 17 ods. 7 prvá veta šiestej smernice vykladať v tom zmysle, že povoľuje členskému štátu, aby vylúčil zo systému odpočtov DPH tovary uvedené v článku 17 ods. 2 tej istej smernice:

— bez predchádzajúcej konzultácie s výborom pre DPH a

— bez časového obmedzenia.

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

- 34 Komisia pripomína, že ustanovenia upravujúce odchýlky od zásady práva na odpočet sa vykladajú doslovne (pozri rozsudok Metropol a Stadler, už citovaný, bod 59). Súdny dvor už rozhodol, že uplatňovanie opatrení predvídaných v článku 17 ods. 7 šiestej smernice, ktorý umožňuje zaviesť „z cyklických ekonomických dôvodov“ výnimky z pravidla odpočítateľnosti, musí byť časovo obmedzené a že tieto opatrenia definíčne nemôžu mať štrukturálny charakter (pozri rozsudok Metropol a Stadler, už citovaný, bod 69).
- 35 V tomto ohľade sa opatrenie vo veci samej objavilo v talianskej právnej úprave v roku 1979 ako trvalé ustanovenie. Až v roku 1980 bol stanovený časový limit jeho uplatňovania, ktorý však bol odvtedy postupne predlžovaný. Zdá sa, že opatrenie bolo v skutočnosti prijaté v snahe zabrániť podvodu a daňovému úniku, čo sú ciele, na ktoré sa vzťahuje postup a osobitné podmienky stanovené v článku 27 šiestej smernice.
- 36 Výbor pre DPH okrem toho od roku 1980 vždy upozorňoval taliansku vládu, že spornú odchýlku nemožno odôvodniť na základe článku 17 ods. 7 šiestej smernice. Zmierlivejšie stanovisko, ktoré tento výbor zaujal na svojich stretnutiach v rokoch 1999 a 2000, možno vysvetliť záväzkom talianskych orgánov — nedodrzaným — opätovne preskúmať opatrenie pred 1. januárom 2001 a vyhlídkami, ktoré v tom čase priniesol návrh Komisie na zmenu šiestej smernice, pokiaľ ide o právo na odpočet DPH.

- 37 Za týchto okolností sa Komisia domnieva, že odchýlka vo veci samej je nezlučiteľná s ustanoveniami článku 17 ods. 7 šiestej smernice.
- 38 Talianska vláda tvrdí, že prvá otázka písm. b) je irelevantná a preto neprípustná.
- 39 Spor vo veci samej sa totiž týka iba DPH zaplatenej v priebehu rokov 2000 až 2004. Žiadosti o konzultáciu s výborom v rokoch 1999 a 2000 však predchádzali prijatiu vnútroštátneho prolongačného opatrenia. Za týchto okolností prekračuje otázka položená Súdnemu dvoru rámec právnej úpravy, ktorá sa uplatňuje v spore vo veci samej, a preto je neprípustná (pozri naposledy rozsudok z 30. júna 2005, Längst, C-165/03, Zb. s. I-5637). V každom prípade Súdny dvor rozhodol, že článok 27 šiestej smernice nebráni tomu, aby rozhodnutie Rady, ktorým sa členskému štátu povoľuje zaviesť osobitné opatrenia odchyľujúce sa od uvedenej smernice, bolo prijaté *a posteriori* (pozri rozsudok z 29. apríla 2004, Sudholz, C-17/01, Zb. s. I-4243, bod 23). Rovnako by to malo byť aj v prípade konzultácií s výborom pre DPH predvídaných v článku 17 ods. 7 tej istej smernice.
- 40 Prvá otázka prvá časť písm. c) je podľa talianskej vlády čisto hypotetická a preto rovnako neprípustná.
- 41 Podľa názoru Stradasfalti treba na prvú otázku písm. b) odpovedať tak, že článku 17 ods. 7 šiestej smernice odporuje zavedenie odchýlky od práva na odpočet DPH pred konzultáciou s výborom pre DPH, keďže právna úprava Spoločenstva výslovne vyžaduje predchádzajúcu konzultáciu s týmto výborom.

42 Článok 17 ods. 7 tejto smernice takisto vyžaduje, aby bol zachovaný dočasný charakter odchýlky, ktorá, ako Súdny dvor rozhodol, musí byť prijatá z cyklických ekonomických dôvodov. Tomuto článku teda odporuje zachovanie spornej odchýlky už viac ako 25 rokov prostredníctvom postupných predĺžení.

43 Pokiaľ ide o prvú otázku písm. c), Stradasfalti tvrdí, že Súdny dvor v už citovanom rozsudku Metropol a Stadler rozhodol, že článok 17 ods. 7 povoľuje členskému štátu, aby sa odchýlil od systému odpočtu DPH existujúceho v Spoločenstve iba na „určitú dobu“. Generálny advokát Geelhoed vo svojich návrhoch v tejto veci okrem toho definoval konjunkturálnu politiku ako politiku, ktorá sa usiluje „krátkodobo“ a „na obdobie jedného až dvoch rokov“ ovplyvniť makroekonomické údaje krajiny. Odchýlka zachovávaná viac ako 25 rokov zjavne porušuje článok 17 ods. 7 šiestej smernice.

Posúdenie Súdnym dvorom

— O prípustnosti otázok

44 Konanie zavedené článkom 234 ES je nástrojom spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi, prostredníctvom ktorého Súdny dvor poskytuje týmto súdom výklad práva Spoločenstva, ktorý potrebujú pre riešenie sporov, o ktorých majú rozhodovať (pozri najmä rozsudok z 5. februára 2004, Schneider, C-380/01, Zb. s. I-1389, bod 20).

45 V rámci tejto spolupráce prináleží iba vnútroštátnemu sudcovi, ktorý prejednáva spor a ktorý nesie zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na

osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj dôležitosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. V dôsledku toho, ak sa položené prejudiciálne otázky týkajú výkladu práva Spoločenstva, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (rozsudok Schneider, už citovaný, bod 21).

46 Súdny dvor však rovnako rozhodol, že výnimočne mu prináleží preskúmať podmienky, za ktorých mu vnútroštátny súd predloží vec, na ten účel, aby si overil svoju vlastnú právomoc. Odmietnutie rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom je možné iba vtedy, keď je zjavné, že požadovaný výklad práva Spoločenstva nemá žiadny vzťah k realite alebo k predmetu sporu vo veci samej, keď je problém hypotetický alebo keď Súdny dvor nemá dostatok skutkových a právnych informácií potrebných na to, aby poskytol užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sú mu položené (rozsudok Schneider, už citovaný, bod 22).

47 Duch spolupráce, v ktorom má byť prejudiciálne konanie vedené, totiž znamená, že vnútroštátny súd berie ohľad na funkciu zverenú Súdnemu dvoru, ktorou je prispievať k výkonu spravodlivosti v členských štátoch, a nie podávať poradné stanoviská k všeobecným alebo hypotetickým otázkam (rozsudok Schneider, už citovaný, bod 23).

48 V tomto prípade z pripomienok predložených Súdnemu dvoru vyplýva, že hoci sa spor vo veci samej týka iba DPH zaplatenej v priebehu rokov 2000 až 2004, v ktorých žiadosti o konzultácie s výborom pre DPH podľa talianskej vlády predchádzali prijatiu vnútroštátneho prolongačného opatrenia, toto opatrenie v skutočnosti nadobudlo účinnosť pred týmto obdobím a bolo systematicky predlžované niekoľko rokov. Nezdá sa preto, že by požadovaný výklad práva Spoločenstva zjavne nemal žiadny vzťah k predmetu sporu alebo nastoľoval hypotetický problém.

49 Je teda potrebné uviesť, že prvá otázka písm. b) a prvá časť písm. c) je prípustná.

— O veci samej

50 Pokiaľ ide o prvú otázku písm. b), ktorá sa týka toho, či článok 17 ods. 7 šiestej smernice povoľuje členskému štátu, aby vylúčil tovary zo systému odpočtu DPH bez predchádzajúcej konzultácie s výborom pre DPH, Súdny dvor už rozhodol, ako to bolo uvedené v bode 29 tohto rozsudku, že konzultácia s týmto výborom je predchádzajúcou podmienkou prijatia každého opatrenia založeného na tomto ustanovení (pozri rozsudok *Metropol a Stadler*, už citovaný, body 61 až 63).

51 Na rozdiel od tvrdenia talianskej vlády nemožno odpoveď na túto otázku vyvodiť z riešenia, ktoré Súdny dvor prijal v už citovanom rozsudku *Sudholz*. V tomto rozsudku Súdny dvor najmä rozhodol, že článok 27 šiestej smernice neukladá Rade povinnosť, aby osobitné odchylné opatrenia prijaté členskými štátmi povolila pred ich vydaním. Konzultácia predvídaná v článku 17 ods. 7 šiestej smernice, o ktorú ide v tejto veci, však nemá rovnaký cieľ ako povolovalie konanie upravené v článku 27 tejto smernice. Talianska vláda teda nemôže dôvodne tvrdiť, že z už citovaného rozsudku *Sudholz* vyplýva, že riešenie, ktoré už Súdny dvor prijal vo svojom už citovanom rozsudku *Metropol a Stadler*, nemožno použiť v tomto prípade.

52 Pokiaľ ide o prvú otázku prvú časť písm. c), ktorá sa týka toho, či článok 17 ods. 7 šiestej smernice povoľuje členskému štátu, aby vylúčil tovary zo systému odpočtu DPH bez časového obmedzenia, je namieste pripomenúť, že tento článok povoľuje členským štátom, aby vylúčili tovary zo systému odpočtov „z cyklických ekonomických dôvodov“.

- 53 Toto ustanovenie teda povoľuje členskému štátu, aby prijal opatrenia dočasného charakteru na odvrátenie dôsledkov konjunktúrálnej situácie, v ktorej sa jeho ekonomika nachádza v danom okamihu. Uplatňovanie opatrení, ktoré má na mysli toto ustanovenie, musí byť teda časovo obmedzené a tieto opatrenia definične nesmú mať štrukturálny charakter.
- 54 Z toho vyplýva, že článok 17 ods. 7 prvá veta šiestej smernice nepovoľuje členskému štátu, aby prijal opatrenia vylučujúce tovary zo systému odpočtov DPH, ktoré neobsahujú údaj o ich časovom obmedzení a/alebo ktoré sú súčasťou štrukturálnych adaptačných opatrení, ktorých cieľom je znížiť deficit štátneho rozpočtu a umožniť splatenie štátneho dlhu (pozri rozsudok *Metropol a Stadler*, už citovaný, bod 68).
- 55 Preto je potrebné odpovedať na prvú otázku písm. b) a prvú časť písm. c) tak, že článok 17 ods. 7 prvá veta šiestej smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nepovoľuje členskému štátu, aby vylúčil tovary zo systému odpočtov DPH bez predchádzajúcej konzultácie s výborom pre DPH. Toto ustanovenie nepovoľuje členskému štátu ani to, aby prijal opatrenia vylučujúce tovary zo systému odpočtov tejto dane, ktoré neobsahujú údaj o ich časovom obmedzení a/alebo ktoré sú súčasťou štrukturálnych adaptačných opatrení, ktorých cieľom je znížiť deficit štátneho rozpočtu a umožniť splatenie štátneho dlhu.

O prvej otázke druhej časti písm. c) a o druhej otázke

- 56 Týmito otázkami sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa vnútroštátne daňové orgány môžu proti platiteľovi dane odvolávať na ustanovenie odchyľujúce sa od

zásady práva na odpočet DPH, ktoré nebolo prijaté v súlade s článkom 17 ods. 7 šiestej smernice.

Pripomienky predložené Súdnemu dvoru

- 57 Komisia tvrdí, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora (pozri predovšetkým rozsudok zo 6. júla 1995, BP Soupergaz, C-62/93, Zb. s. I-1883, body 16 až 18), tvorí právo na odpočet neoddeliteľnú súčasť mechanizmu DPH a v zásade priznáva platiteľovi dane právo, ktoré možno podriaďiť iba obmedzeniam stanoveným samotnou smernicou.
- 58 Keď bola vnútroštátna odchýlka od zásady odpočítateľnosti DPH zavedená členským štátom v rozpore s ustanoveniami šiestej smernice, je platiteľ dane oprávnený odpočítať DPH zaplatenú z tovarov dotknutých vnútroštátnym opatrením. Súdny dvor tak v bode 64 už citovaného rozsudku Metropol a Stadler rozhodol, že pokiaľ výnimka zo systému odpočtov nebola prijatá v súlade s článkom 17 ods. 7 šiestej smernice, ktorý ukladá členským štátom povinnosť konzultácie, nemôžu sa vnútroštátne daňové orgány odvolávať proti platiteľovi dane na ustanovenie odchyľujúce sa od zásady práva na odpočet DPH formulovanej v článku 17 ods. 1 tejto smernice.
- 59 Talianska vláda tvrdí, že v období rokov 2000 až 2004 dodržanie postupu predvídaného v článku 17 ods. 7 šiestej smernice, kladné stanovisko vydané

Komisiou k žiadostiam o odchýlku a konjunkturálna situácia, v ktorej sa nachádzala talianska ekonomika, bránili tomu, aby sa neuplatnila vnútroštátna právna úprava, a teda tomu, aby bolo platiteľovi dane priznané právo na odpočet.

60 Podľa tejto vlády je druhá otázka neprípustná z dvoch dôvodov. Po prvé, odkazuje na obdobie predchádzajúce roku 2000, o ktoré nejde vo veci samej.

61 Po druhé, táto otázka nemá vzťah k situácii v Taliansku medzi rokmi 2000 a 2004 v tom, že sa v nej uvádza obmedzenie odpočtu, ktoré je „... objektívne a bez časového obmedzenia“. Prvá odchýlka bola totiž stanovená do 31. decembra 2000 po konzultácii s výborom pre DPH a kladnom stanovisku Komisie. Druhá odchýlka pre toto obdobie bola požadovaná s účinnosťou od 1. januára 2001 a predchádzalo jej kladné stanovisko Komisie, ktorá sa domnievala, že opatrenie je odôvodnené až do prijatia novej smernice.

62 V každom prípade talianska vláda tvrdí, že skutočnosť, že výbor pre DPH vzal na vedomie vnútroštátne odchylné opatrenie po jeho prijatí, neumožňuje považovať toto opatrenie za nezákonné, ako to Súdny dvor rozhodol, pokiaľ ide o článok 27 šiestej smernice, v bode 23 už citovaného rozsudku Sudholz.

63 Stradasfalti tvrdí, že v prípade porušenia článku 17 ods. 7 šiestej smernice odporuje článku 17 ods. 2 tej istej smernice vnútroštátne ustanovenie, ktoré bráni tomu, aby platitelia dane vykonali v celom rozsahu a okamžite svoje právo na odpočet dane zaplatenej z kúpy, používania a údržby osobných automobilov.

Posúdenie Súdnyim dvorom

— O prípustnosti otázky

64 Ako bolo uvedené v bode 46 tohto rozsudku, odmietnutie rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom je možné iba vtedy, keď je zjavné, že požadovaný výklad práva Spoločenstva nemá žiadny vzťah k realite alebo k predmetu sporu vo veci samej, keď je problém hypotetický alebo keď Súdny dvor nemá dostatok skutkových a právnych informácií potrebných na to, aby poskytol užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sú mu položené (rozsudok Schneider, už citovaný, bod 22).

65 V tomto prípade vyplýva z pripomienok predložených Súdnemu dvoru, že aj keď sa spor vo veci samej týka iba DPH zaplatenej v priebehu rokov 2000 až 2004, v ktorých žiadosti o konzultáciu s výborom pre DPH podľa talianskej vlády predchádzali prijatiu vnútroštátneho prolongačného opatrenia, toto opatrenie v skutočnosti nadobudlo účinnosť pred týmto obdobím a bolo systematicky predlžované niekoľko rokov. Nezdá sa preto, že by požadovaný výklad práva Spoločenstva zjavne nemal žiadny vzťah k predmetu sporu.

— O veci samej

66 Na základe všeobecnej povinnosti stanovenej v článku 189 treťom odseku Zmluvy ES (teraz článok 249 tretí odsek ES), sú členské štáty povinné dodržať všetky ustanovenia šiestej smernice (pozri rozsudok z 11. júla 1991, Lennartz, C-97/90, Zb. s. I-3795, bod 33). Pokiaľ výnimka zo systému odpočtov nebola zavedená v súlade

s článkom 17 ods. 7 šiestej smernice, nemôžu sa vnútroštátne daňové orgány odvolávať proti platiteľovi dane na ustanovenie odchyľujúce sa od zásady práva na odpočet DPH formulovanej v článku 17 ods. 1 tejto smernice (pozri rozsudok *Metropol a Stadler*, už citovaný, bod 64).

- 67 Vo veci samej je napriek tomu, že talianska vláda tvrdí, že žiadosti o konzultáciu s výborom pre DPH v rokoch 1999 a 2001 predchádzali prijatiu vnútroštátneho opatrenia predlžujúceho platnosť ustanovenia odchyľujúceho sa od zásady práva na odpočet DPH, nepochybné, že toto ustanovenie bolo talianskou vládou s výnimkou málo dôležitých zmien systematicky predlžované od roku 1980. Za týchto okolností nemôže mať dočasný charakter a nemožno ho ani považovať za odôvodnené cyklickými ekonomickými dôvodmi. Toto opatrenie treba v dôsledku toho považovať za súčasť štrukturálnych adaptačných opatrení, ktoré nepatria do pôsobnosti článku 17 ods. 7 šiestej smernice. Talianska vláda sa preto nemôže na takéto opatrenia odvolávať na ujmu platiteľov dane (pozri v tomto zmysle rozsudok *Metropol a Stadler*, už citovaný, bod 65).
- 68 Platiteľ dane, ktorý podliehal tomuto opatreniu, musí mať právo prepočítať svoj dlh na DPH v súlade s ustanoveniami článku 17 ods. 2 šiestej smernice, pokiaľ boli tovary alebo služby použité na účely zdaniteľných plnení.
- 69 Je preto potrebné odpovedať na prvú otázku druhú časť písm. c) a na druhú otázku tak, že pokiaľ výnimka zo systému odpočtov nebola zavedená v súlade s článkom 17 ods. 7 šiestej smernice, nemôžu sa vnútroštátne daňové orgány odvolávať proti platiteľovi dane na ustanovenie odchyľujúce sa od zásady práva na odpočet DPH formulovanej v článku 17 ods. 1 tejto smernice. Platiteľ dane, ktorý podliehal tomuto odchylnému ustanoveniu, musí mať právo prepočítať svoj dlh na DPH v súlade

s ustanoveniami článku 17 ods. 2 šiestej smernice, pokiaľ boli tovary alebo služby použité na účely zdaniteľných plnení.

O žiadosti o časové obmedzenie účinkov rozsudku

- 70 Talianska vláda sa odvoláva na možnosť, aby Súdny dvor v prípade, ak dospeje k záveru, že odchýlky od práva na odpočet za roky 2000 až 2004 neboli zavedené v súlade s článkom 17 ods. 7 šiestej smernice, časovo obmedzil účinky tohto rozsudku.
- 71 Na podporu tejto žiadosti talianska vláda odkazuje na vážnu ujmu, ktorú by rozsudok Súdneho dvora mohol spôsobiť Štátnej pokladnici a na ochranu legitímnej dôvery, ktorú mohla mať, pokiaľ ide o súlad sporného opatrenia s právom Spoločenstva. V tomto ohľade uvádza, že Komisia v rokoch 1999 a 2000 vydala kladné stanovisko k opatreniam, ktoré mali byť prijaté v očakávaní prijatia smernice, ktorá mala jednotne upravovať túto oblasť, a že Komisia Talianskej republike nikdy nevytkla zachovanie odchýlky.
- 72 Je potrebné zdôrazniť, že iba výnimočne môže Súdny dvor na základe uplatnenia všeobecnej zásady právnej istoty, ktorá je súčasťou právneho poriadku Spoločenstva, obmedziť možnosť všetkých dotknutých osôb odvolať sa na ustanovenie, ktoré vyložil, s cieľom spochybniť právne vzťahy, ktoré vznikli v dobrej viere. Pri rozhodovaní o tom, či je namieste obmedziť časový účinok rozsudku, treba zohľadniť skutočnosť, že aj keď je potrebné starostlivo zvážiť praktické dôsledky každého súdneho rozhodnutia, nemožno ísť tak ďaleko, aby bola narušená nestrannosť práva a ohrozené jeho budúce uplatňovanie z dôvodu následkov, ktoré môže mať rozhodnutie súdu na minulosť (rozsudky z 2. februára 1988, Blaizot, 24/86, Zb. s. 379, body 28 a 30, ako aj zo 16. júla 1992, Legros a i., C-163/90, Zb. s. I-4625, bod 30).

- 73 V tomto prípade, aj keď je pravda, že Komisia podporila žiadosť talianskych orgánov týkajúcu sa rokov, o ktoré ide vo veci samej, z pripomienok predložených Súdnemu dvoru nemenej vyplýva, že výbor pre DPH od roku 1980 vždy upozorňoval taliansku vládu, že spornú odchýlku nemožno odôvodniť na základe článku 17 ods. 7 šiestej smernice a že zmierlivejšie stanovisko, ktoré tento výbor zaujal na svojich stretnutiach v rokoch 1999 a 2000, možno vysvetliť záväzkom talianskych orgánov opätovne preskúmať opatrenie pred 1. januárom 2001 a vyhliadkami, ktoré v tom čase priniesol návrh Komisie na zmenu šiestej smernice, pokiaľ ide o právo na odpočet DPH.
- 74 Za týchto podmienok nemohli talianske orgány nevedieť, že systematické predlžovanie odchylného opatrenia považovaného za dočasné od roku 1979, ktoré mohlo byť podľa samotného znenia článku 17 ods. 7 šiestej smernice odôvodnené iba „cyklickými ekonomickými dôvodmi“, nie je zlučiteľné s týmto článkom.
- 75 Talianske orgány sa preto nemôžu odvolávať na existenciu právnych vzťahov, ktoré vznikli v dobrej viere, aby žiadali Súdny dvor o časové obmedzenie účinkov jeho rozsudku.
- 76 Okrem toho talianska vláda nebola schopná preukázať spoľahlivosť výpočtu, ktorý ju viedol k tomu, aby pred Súdnym dvorom tvrdila, že tento rozsudok predstavuje riziko podstatných finančných dôsledkov, pokiaľ jeho účinky nebudú časovo obmedzené.

77 Preto nie je namieste časovo obmedziť účinky tohto rozsudku.

O trovách

78 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. Článok 17 ods. 7 prvá veta šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu — spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia ukladá členským štátom, aby na účel dodržania procesnej povinnosti konzultácie podľa článku 29 tej istej smernice informovali poradný výbor pre daň z pridanej hodnoty zriadený týmto článkom o tom, že zamýšľajú prijať vnútroštátne opatrenie odchyľujúce sa od všeobecného systému odpočtov dane z pridanej hodnoty, a poskytli tomuto výboru dostatočné informácie na to, aby mu umožnili opatrenie preskúmať s úplnou znalosťou veci.

2. **Článok 17 ods. 7 prvá veta šiestej smernice 77/388 sa má vykladať v tom zmysle, že nepovoľuje členskému štátu, aby vylúčil tovary zo systému odpočtov dane z pridanej hodnoty bez predchádzajúcej konzultácie s poradným výborom pre daň z pridanej hodnoty zriadeným článkom 29 uvedenej smernice. Toto ustanovenie nepovoľuje členskému štátu ani to, aby prijal opatrenia vylučujúce tovary zo systému odpočtov tejto dane, ktoré neobsahujú údaj o ich časovom obmedzení a/alebo ktoré sú súčasťou štrukturálnych adaptačných opatrení, ktorých cieľom je znížiť deficit štátneho rozpočtu a umožniť splatenie štátneho dlhu.**

3. **Pokiaľ výnimka zo systému odpočtov nebola zavedená v súlade s článkom 17 ods. 7 šiestej smernice 77/388, nemôžu sa vnútroštátne daňové orgány odvolávať proti platiteľovi dane na ustanovenie odchyľujúce sa od zásady práva na odpočet DPH formulovanej v článku 17 ods. 1 tejto smernice. Platiteľ dane, ktorý podliehal tomuto odchylnému ustanoveniu, musí mať právo prepočítať svoj dlh na dani z pridanej hodnoty v súlade s ustanoveniami článku 17 ods. 2 šiestej smernice 77/388, pokiaľ boli tovary alebo služby použité na účely zdaniteľných plnení.**

Podpisy